

Yapım ihalelerinde fiyat dışı unsurlara yönelik puanlama uygulamasına yapılan itirazın şikayet hususlarına örnek

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun "İhalenin karara bağlanması ve onaylanması" başlıklı 40'inci maddesinde "37 ve 38 inci maddelere göre yapılan değerlendirme sonucunda ihale, ekonomik açıdan en avantajlı teklifi veren isteklinin üzerinde bırakılır.

Ekonomik açıdan en avantajlı teklif, sadece fiyat esasına göre veya fiyat ile birlikte işletme ve bakım maliyeti, maliyet etkinliği, verimlilik, kalite ve teknik değer gibi fiyat dışındaki unsurlar da dikkate alınarak belirlenir. Ekonomik açıdan en avantajlı teklifin fiyat dışındaki unsurlar da dikkate alınarak belirleneceği ihalelerde, ihale dokümanında bu unsurların parasal değerleri veya nispi ağırlıkları belirlenir." hükmü,

Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'nin "Fiyat dışı unsurlar ve bu unsurlara yönelik düzenleme" başlıklı 62'nci maddesinde "(1) İhale konusu işin özelliği göz önünde bulundurularak işletme ve bakım maliyeti, maliyet etkinliği, verimlilik, kalite ve teknik değer, süre gibi unsurlar fiyat dışı unsur olarak belirlenebilir.

(2) Ekonomik açıdan en avantajlı teklifin, fiyat ile birlikte fiyat dışı unsurların da dikkate alınarak belirleneceği ihalelerde; fiyat dışı unsurların parasal değerleri veya nispi ağırlıkları ile hesaplama yöntemi ve bu unsurlara ilişkin değerlendirmenin yapılabilmesi için sunulacak belgeler idari şartnamede açıkça belirtilir.

(3) Fiyat dışı unsurlar, bir marka veya model esas alınarak rekabeti ortadan kaldırııcı bir şekilde belirlenemez.

(4) Fiyat dışı unsurlara, bu unsurların parasal değerlerine veya nispi ağırlıklarına ve hesaplama yöntemine yönelik düzenlemeyi yapan birim veya görevliler tarafından gerekçeli bir açıklama belgesi hazırlanır ve bu belge ihale onay belgesinin ekinde yer alır.” hükmü,

Kamu İhale Genel Tebliği'nin “Ekonomik açıdan en avantajlı teklifin fiyat dışındaki unsurlar da dikkate alınarak belirlenmesi ile ilgili hususlar” başlıklı 53.3'üncü maddesinde “53.3.1. Kanunun 40 ıncı maddesi uyarınca, ekonomik açıdan en avantajlı teklif; sadece fiyat esasına göre belirlenebileceği gibi fiyat ile birlikte işletme ve bakım maliyeti, maliyet etkinliği, verimlilik, kalite ve teknik değer gibi fiyat dışındaki unsurlar dikkate alınarak belirlenebilmektedir. Ekonomik açıdan en avantajlı teklif sahibinin hangi yöntem kullanılarak belirlenebileceği hususu tamamen idarenin takdirinde olup fiyat dışı unsurlar kullanılarak belirlenmesi durumunda aşağıdaki esaslara uyulması gerekmektedir.

53.3.2. Fiyat dışı unsurların, Kanunun 5 inci maddesinde belirtilen ilkelere hanel getirmeyecek bir biçimde idari şartnamede açık ve net olarak düzenlenmesi gerekmektedir.

53.3.3. İdari şartnamede fiyat dışı unsur olarak belirlenen hususların parasal değerlerinin veya nispi ağırlıklarının belirlenmesi gerekmektedir.

53.3.4. Fiyat dışı unsur olarak yalnızca niceliksel unsurların belirlenmesi zorunlu olmayıp bu kapsamda niteliksel belirlemeler de yapılabilir. Bu bağlamda, ihale konusu işin beklenen kaliteye uygun olarak gerçekleştirilmesini sağlamaya yönelik parametreler, kamuya karşı yükleniminde bulunan işlerin miktarı veya tutarı bakımından kapasite durumu ya da ihale konusu işi oluşturan bileşenler itibariyle isteklinin

teklifi ile yaklaşık maliyet yapısının birbiri ile uyumu gibi hususlar fiyat dışı unsur olarak belirlenebilecektir.” açıklaması,

İdari Şartname'nin “Ekonomik açıdan en avantajlı teklifin belirlenmesi” başlıklı 35'inci maddesinde “35.1. Bu ihalede ekonomik açıdan en avantajlı teklif, fiyatla birlikte fiyat dışı unsurlar da dikkate alınarak belirlenecektir.

35.1.1.

Fiyat Dışı Unsur Değerlendirme Yöntemi: Diğer (Manuel Giriş)

Fiyat Dışı Unsur Formülü, Tanımı ve Açıklamaları
--

Bu ihalede ekonomik açıdan en avantajlı teklif, fiyatla birlikte fiyat dışı unsurlar da dikkate alınarak belirlenecektir.

A. Değerlendirme Teklif fiyatı ile Fiyat Dışı Unsurların Puanlaması olmak üzere iki kısımda yapılacaktır.

A.1. Teklif fiyatı puanlaması

Teklif fiyatı puanlaması 50 tam puan üzerinden yapılacaktır. Geçerli teklif veren istekliler arasında teklif edilen en düşük teklif fiyatı sahibi istekli 50 puan alacak olup, diğer isteklilere ait teklif puanları; $TP = (TF_{min} \times 50) / TF$ formülü ile hesaplanacaktır.

Bu formülde;

TP: Teklif puanı,

TF_{min}: Geçerli teklifler içinden istekliler arasında teklif edilen en düşük teklif fiyatı,

TF: İsteklinin teklif fiyatı, ifade eder.

A.2. Fiyat Dışı Unsurların puanlaması 50 tam puan üzerinden yapılacaktır.

A.2.1. İş kalemleri bazında teklif fiyat nitelik puanlaması (TFNP) 30 tam puan üzerinden yapılacaktır.

Aşağıdaki tabloda yer alan iş kalemlerinden seçilen kalemlere ilişkin asgari ve azami oranlar belirlenmiştir. İsteklinin teklif cetvelinde seçilen bu kalemlere verilmiş olan teklifler, isteklinin ihaleye vermiş olduğu toplam teklife oranlanarak 100 ile çarpılacak, bulunan oran o kalem için belirlenen asgari oran ile azami oran arasında kalıyorsa istekli o kalem için belirlenen fiyat dışı unsur puanını alacaktır. Bu işlem sırasında hesaplanan oranda herhangi bir yuvarlama işlemi yapılmayacaktır.

SN—POZ—İŞ KALEMİ TANIMI—ASGARİ ORAN %—AZAMI ORAN %—PUAN

1—A.02—ASFALT BETONU İLE YAMA VE ONARIM YAPILMASI—28,77—43,15—10

2—A.03—ASFALT TAMİR VE BAKIM ARACI İLE ASFALT YAMA YAPILMASI (İŞÇİLİK)—12,63—18,94—5

3—A.04—BSK ASFALT BETONU HAZIRLANMASI—11,67—17,50—4

4—A.01—ASFALT BETONU İLE KAPLAMA YAPILMASI—8,57—12,85—4

5—C.03—PLENTMİX TEMEL YAPILMASI—7,52—11,28—4

6—A.06—ASFALT KAPLAMA YAPILACAK ZEMİNİN HAZIRLANMASI—2,35—3,53—2

7—A.09—BİTÜM EMÜLSİYONLU ASTARSIZ ÇİFT KAT SATHİ KAPLAMA YAPILMASI (KIRILMIŞ VE ELENMİŞ OCAK TAŞI İLE)—2,30—3,46—1

—TOPLAM—30

A.2.2. Teknik Değer Nitelik Puanlaması (TDNP) 20 tam üstünden yapılacaktır.

İsteklinin ihale ilan tarihi itibarıyla geriye doğru son 15 yıl içinde tamamlayarak geçici kabulü yapılmış ve Türkiye sınırları dahilinde herhangi bir Kamu kurumundan alınmış olan iş deneyim belgesi içeriğinde en az ;

A.2.2.1 Bu işin teklif cetvelinde yer alan A.01 ve A.05 'de ki iş kalemlerine ait toplam iş miktarının %50 'i kadar Asfalt Betonlu İle Kaplama Yapılmış olması durumunda: 4 Puan alacaktır.

A.2.2.2 Bu işin teklif cetvelinde yer alan A.02 iş kalemine ait toplam iş miktarının %50 'i kadar Asfalt Betonlu İle Yama ve Onarım Yapılmış olması durumunda: 6 Puan alacaktır.

A.2.2.3 Bu işin teklif cetvelinde yer alan A.03 iş kalemine ait toplam iş miktarının %50 'i kadar Asfalt Tamir Ve Bakım Aracı İle Asfalt Yama Yapılması (İşçilik) yapılmış olması durumunda: 7 Puan alacaktır.

A.2.2.4 Bu işin teklif cetvelinde yer alan A.08 ile A.09 iş kalemlerine ait toplam iş miktarının %50 'i kadar Sathi Kaplama Yapılmış olması durumunda: 3 Puan alacaktır.

Yukarıda istenen kriterler, tek bir iş deneyim belgesi ile sağlanabileceği gibi her bir madde için farklı iş deneyim belgelerini sunması ile de sağlanabilir.

İş Deneyim Belgesinde yukarıdaki istenilen kriterleri içeren bir bilgi yok ise, onaylı kesin hakedişe ait Yeşil Defter İcmali, İş Özeti v.b. gibi belgeleri sunmaları yeterli olacaktır. İş ortaklığında ortaklardan herhangi birinin bu kriterleri sağlaması yeterlidir. İstekliler İş Bu İdari Şartnamenin 7.5 maddesinde yeterlilik kriteri olarak aranan iş deneyim belgesi için sundukları iş deneyim belgelerinin bu maddedeki teknik kriterleri sağladığını tevsik etmeleri halinde tam puan alacak olup başka bir belge veya belgeler sunmaları gerekmemektedir.

A.2.3. Toplam puan(TTP)

Toplam puan, teklif fiyat puanı ile teklif fiyat nitelik puanı ve teknik değer nitelik puanının toplamıdır.

$TTP = TP + TFNP + TDNP$

A.2.4. Fiyat dışı unsurlar dikkate alınarak değerlendirilmiş teklif bedeli (FDTF)

Fiyat dışı unsurlar dikkate alınarak değerlendirilmiş teklif bedeli;

$FDTF = (ETF \times 100) / TTP$ formülü ile hesaplanacaktır.

Bu formülde;

FDTF: İsteklinin fiyat dışı unsurlar dikkate alınarak değerlendirilmiş teklif bedeli,

ETF: Toplam puanı en yüksek istekliye ait teklif bedeli,

TTP: İsteklinin toplam puanı,

ifade eder.

35.1.2. Fiyat dışı unsurların değerlendirilmesine ilişkin bilgi ve belgeler yeterlik bilgileri tablosunda beyan edilecektir.

35.2 Ekonomik açıdan en avantajlı teklifin birden fazla istekli tarafından verilmiş olması halinde ilgili uygulama yönetmeliğinde düzenlenen usule göre ihale sonuçlandırılacaktır.

35.2.1. Ekonomik açıdan en avantajlı teklifin birden fazla istekli tarafından verilmiş olması halinde; Teklif fiyatı daha düşük olan istekli ekonomik açıdan en avantajlı teklif olarak belirlenecektir. Fiyat tekliflerinin de eşit olması durumunda 35.1.1. maddesinde yer alan fiyat dışı unsurların öncelik sıralaması esas alınarak ekonomik açıdan en avantajlı teklif belirlenecektir.

35.3. Fiyat avantajı uygulanması:

35.3.1. Bu madde boş bırakılmıştır. " düzenlemesi yer almaktadır.

Söz konusu düzenlemelere göre teklif fiyatı puanlamasının 50 tam puan üzerinden yapılacağı, bu kapsamda en düşük teklifi veren isteklinin 50 tam puan alacağı ve diğer isteklilerin bu kriter kapsamında alacakları puanların nasıl hesaplanacağını belirtildiği, fiyat dışı unsurların puanlamasının 50 tam puan üzerinden yapılacağı, bu kapsamda iş kalemleri bazından teklif fiyat nitelik puanlamasının 30 tam puan üzerinden yapılacağı anlaşılmaktadır. Bu doğrultuda belirlenen her bir iş kalemi için asgari ve azami oranlar belirlendiği, isteklilerin teklif cetvellerinde seçilen bu kalemlere verdikleri tekliflerin ihaleye vermiş oldukları toplam teklife oranlanarak 100 ile çarpılacağı, bulunan oranların o kalem için belirlenen asgari oran ile azami oran arasında kalması durumunda isteklinin söz konusu kalem için belirlenen fiyat dışı unsur puanını alacağı yönünde düzenleme yapıldığı anlaşılmıştır.

Kamu İhale Genel Tebliği'nin 53.3'üncü maddesinde yer alan

ekonomik açıdan en avantajlı teklifin fiyat dışındaki unsurlar da dikkate alınarak belirlenmesi ile ilgili açıklamalar kapsamında fiyat ile birlikte işletme ve bakım maliyeti, maliyet etkinliği, verimlilik, kalite ve teknik değer gibi fiyat dışındaki unsurlar dikkate alınarak belirlenebileceği, ekonomik açıdan en avantajlı teklif sahibinin hangi yöntem kullanılarak belirlenebileceği hususunun tamamen idarenin takdirinde olduğu anlaşılmaktadır.

Kamu İhale Genel Tebliği'nin söz konusu maddesinde yer alan düzenleme ile amaçlanan, 4734 sayılı Kanun'un 40'inci maddesinde düzenlenen fiyat dışı unsurun, ihale konusu işin beklenen kaliteye uygun olarak gerçekleştirilmesini ve özellikle yapım işleri ihalelerinde işin erken tasfiye edilmesi suretiyle kaynakların verimli kullanılması ilkesinin muhtemel ihlallerini engelleyecek şekilde etkin kullanımını sağlamaktır. Bu bağlamda, yapım işi ihalelerinde bazı isteklilerin birim fiyat üzerinden teklif alınan iş kalemlerinden özellikle işin niteliği itibarıyla miktarı işin devamı sırasında büyük değişkenlik gösterebilecek olan kazı yapılması gibi alt yapıya ilişkin iş kalemlerinin birim fiyatını teklif fiyatlarına oranla çok yüksek, diğer iş kalemlerinin birim fiyatını ise çok düşük belirledikleri, bunun sonucunda ihalenin bu şekilde teklif veren isteklinin üzerinde kalması halinde, işin gerçekleştirilmesi aşamasında yüksek birim fiyat teklif edilen iş kalemlerindeki miktar artışı nedeniyle sözleşme bedelinin büyük kısmının bu iş kalemlerine karşılık olarak ödendiği, bu durumun sözleşme konusu iş kapsamındaki bazı imalatlar gerçekleştirilmeden işin tasfiye edilmesi sonucunu doğurduğu ve bu suretle kamu hizmetlerinin gecikmesine ve kaynakların verimli kullanılmamasına neden olduğu görülmektedir.

Bu çerçevede, idarece yapılan düzenleme incelendiğinde, ihale dokümanında belirtilen 7 adet iş kalemi için "İsteklinin teklif cetvelinde seçilen bu kalemlere verilmiş olan teklifler, isteklinin ihaleye vermiş olduğu toplam teklife

oranlanarak 100 ile çarpılacak, bulunan oran o kalem için belirlenen asgari oran ile azami oran arasında kalıyorsa istekli o kalem için belirlenen fiyat dışı unsur puanını alacaktır” düzenlemesi gereğince teklif edilecek tutarın isteklinin toplam teklifi içerisindeki ağırlık oranı ile idarece öngörülen oran arasında uyumluluk arandığı, iddia konusu düzenlemenin, Kamu İhale Genel Tebliği'nin 53.3'üncü maddesinde yer alan açıklama ve bu maddenin genel gerekçesinde belirtilen konularla uyumlu olduğu, idarenin iş tamamlanmadan sözleşmenin tasfiye edilme riskini azaltmak için bu düzenlemeye gittiği, anılan haliyle de etkinlik, verimlilik ve teknik değer kriterlerinin sağlandığı görüldüğünden, iddia konusu doküman düzenlemesinin mevcut haliyle mevzuata aykırılık teşkil etmediği değerlendirildiğinden, başvuru sahibinin iddiasının bu yönüyle yerinde olmadığı sonucuna varılmıştır.

Diğer taraftan, yukarıda aktarılan mevzuat hükümlerinden, ekonomik açıdan en avantajlı teklifin fiyat ile birlikte fiyat dışı unsurlar da dikkate alınarak belirlenebileceği, ihale konusu işin niteliği dikkate alınarak işletme ve bakım maliyeti, maliyet etkinliği, verimlilik, kalite ve teknik değer ile süre gibi unsurların fiyat dışı unsur olarak belirlenmesinin mümkün olduğu, fiyat dışı unsurların belirlenme yöntemi konusunda idarenin takdir yetkisinin bulunduğu, bu yetki kullanılırken niceliksel belirlemelerin yanı sıra niteliksel belirlemelerin de yapılabileceği, bu çerçevede 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 40'ıncı maddesi, Yapım İşleri İhaleleri Uygulama Yönetmeliği'nin 62'nci maddesi, Kamu İhale Genel Tebliği'nin 53.3'üncü maddesinde sayılan unsurlar dışında bunlara benzer nitelikte fiyat dışı unsurların ve puanlama kriterlerinin belirlenmesi noktasında da idarenin takdir yetkisinin bulunduğu anlaşılacakla birlikte, fiyat dışı unsurların ve puanlama kriterlerinin 4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 5'inci maddesinde yer alan temel ilkelere uygunluğunun değerlendirilmesinde idari işlemlerde ölçülülük ilkesinin de göz önünde bulundurulması gerektiği

anlaşılmıştır.

İhaleye katılım ve yeterlik noktasında fiyat dışı unsurların etkisi bulunmadığından, fiyat dışı unsurlara yönelik yapılacak düzenlemenin, yeterli bulunan istekliler arasında ihale konusu iş için daha nitelikli, kaliteli ve tecrübeli isteklilerin puan alması sonucunu ortaya çıkaracak şekilde belirlenmesi gerekmektedir. Bu çerçevede, kamu ihale mevzuatında, yapım işleri ihalelerinde belirlenen yeterlik kriterlerinin, yeterlikte aranılan şartların yeniden kullanılmasına neden olacak şekilde fiyat dışı unsur olarak belirlenmesi uygun olmamakla birlikte, teknik değer nitelik puanlamasında yer verilen yapım işlerine ilişkin sunulacak deneyim belgesi için asgari iş deneyim tutarı yerine işin niteliği ve kapsamı dikkate alınarak fiziksel büyüklükler (miktar, alan, hacim, vb.) üzerinden bir belirleme yapılmak suretiyle fiyat dışı unsur puanlamasına konu edilebileceği, şikâyete konu ihalede "Teknik Değer Nitelik Puanlaması" başlığı altında idarece yapılan düzenlemede fiyat dışı unsura ilişkin olarak belirlenen işlerden puan almak için belirlenen işlerin tamamının tek iş deneyim belgesi ile tevsik edilmiş olma şartının aranmadığı, ilgili kriterden puan alabilmek için idarece belirlenen farklı nitelikteki imalatlara ilişkin kriterin farklı iş deneyim belgeleri ile de sağlanabileceği, dolayısıyla isteklilerin anılan kalemler için farklı iş deneyim belgeleri sunarak puan alabilmelerine imkân sağlandığı, iş deneyim belgesinde istenilen kriterleri içeren bir bilgi yok ise, onaylı kesin hak edişe ait yeşil defter icmali, iş özeti gibi belgelerin sunulmasının yeterli olduğu ve yeterlik belgesi olan iş deneyim belgesi ile de istenilen fiyat dışı unsur kriterlerinin sağlanmasına imkan veren düzenleme yapıldığı hususları dikkate alındığında, ihale dokümanında teknik değer nitelik puanlamasına ilişkin yapılan düzenlemenin 4734 sayılı Kanun'un 5'inci maddesinde yer alan rekabet ilkesine aykırılık teşkil etmediği anlaşılmıştır.

Yukarıda açıklanan nedenlerle teknik değer nitelik

puanlamasına ilişkin ihale dokümanında yer alan düzenlemelerin, teklif verilmesine ve tekliflerin eşit şartlar altında değerlendirilmesine engel nitelik taşımadığı değerlendirildiğinden, başvuru sahibinin bu iddiasının yerinde olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Toplantı No	: 2023/029
Gündem No	: 35
Karar Tarihi	: 17.05.2023
Karar No	: 2023/UY.I-769